

N:o 16.

Ank. till Riksd. Kansli den 4 Febr. 1875, kl. 3 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående statsbidrag till förstärkning af den nya vågbrytaren vid Wisby yttre hamn; Gifven Stockholms Slott den 22 Januari 1875.

Efter det Rikets Ständer dels enligt underdånig skrifvelse den 14 Juni 1841 mot vissa vilkor anslagit en summa af 79,000 riksdaler banko eller 118,500 kronor såsom bidrag till hamnbyggnad vid Wisby, dels ock, jemlikt underdånig skrifvelse den 20 Augusti 1851, anvisat ett statsbidrag af 84,625 riksdaler banko eller 126,937 kronor 50 öre till istånd-sättande af yttre hamnen vid Wisby, samt Kongl. Maj:t under den 18 December 1857 beviljat staden Wisby ett låneunderstöd från Handels- och sjöfartsfonden af 100,000 riksdaler banko eller 150,000 kronor till fullbordande af stadens yttre hamn, och 1868 års Riksdag vidare till Kongl. Maj:ts nådiga disposition ställt ett extra anslag af 9,000 riksdaler eller kronor att, i händelse Kongl. Maj:t pröfvade reparationer å vågbrytaren derstädes vara redan under samma år oundgängligen behöfliga, kunna för ändamålet användas, blef, på grund af Kongl. Maj:ts nådiga proposition och enskild framställning i ämnet, af 1870 års Riksdag, enligt dess underdåniga skrifvelse af den 9 Maj, ett statsanslag å 130,000 riksdaler eller kronor stäldt till Kongl. Maj:ts disposition att för tillökning af vågbrytaren utanför Wisby hamn i enlighet med uppgjord och af Kongl. Maj:t gillad plan utgå under förbehåll, bland annat, att staden skulle förpligtas att till det djup, som Kongl. Maj:t kunde finna skäligt bestämma, låta uppmuddra och underhålla hamnbassinen.

Nyss omförmälda arbete, hvarmed afsågs att förena den utanför yttre hamnen fristående vågbrytaren med land, utfördes ock af staden under de efter år 1870 närmast följande åren på ett sådant sätt att, vid afsyningen derå år 1873, förrättningsmannen, Kaptenen vid väg- och vattenbyggnads-korpsen A. Blix förklarade, att »arbetet i sin helhet var särdeles förtjenstfullt utfördt», samt att »på de flesta ställen å så väl yttre som inre doseringen befanns», vid jämförelse med den nådigst gillade arbetsplanen, »ett öfverskott af utfyllning.» I December månad 1873 och under Januari månad 1874 inträffade emellertid flera särskilda gånger svåra stormar med högt vattenstånd, hvilka åstadkommo betydande skador å det nyligen färdigblifna arbetet. Detta föranledde stadsfullmäktige i Wisby att låta under sistlidet års sommar genom förbemälda Kapten Blix upprätta förslag till afhjelpande af nämnda skador, enligt hvilket kostnaden därför och för en nödig befunnen förstärkning af den nya vågbrytaren skulle uppgå till ett belopp af 63,000 kronor.

Då staden vid 1874 års början ännu häftade i skuld för ett oguldet belopp af 82,500 kronor utaf ofvan berörda, från Handels- och sjöfartsfonden bekomna lån; då staden årligen på hamnen nedlagt betydliga summor och nyligen fullbordat å inre hamnens hela östra långsida en dyrbar kaj af huggen sten, samt inre hamnens utvidgning, södra pierhufvudets å den gamla vågbrytaren förstärkning och inloppetets fördjupande under år 1874 medfört stora utgifter; då vidare staden snart måste för beslutad fortsatt utvidgning af inre hamnen och uppmuddring af den yttre hamnen samt andra i sammanhang med den yttre hamnens anordnande stående arbeten med mera upptaga ett större lån; då hittills från landt-hamnarne erhållna så kallade stadspenningar komme att försvinna, samt då således stadens alla krafter och tillgångar redan blifvit ganska hårdt anlitade, hvilket äfven ådagalades af kommunalutskyldernas höga belopp, uppgående för de sista tio åren i medeltal till 3,52 riksdaler för hvarje bevillningsriksdaler, och staden i anseende till sina redan ingångna förbindelser och förestående betydliga utgifter icke mäktade åstadkomma den summa, som, enligt hvad ofvan nämnts, erfordrades för betryggandet af hamnens bestånd och dermed af hufvudvilkoret för samhällets rörelse och lif, hafva stadsfullmäktige i Wisby nu uti en genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gotlands län den 14 November 1874 insänd och med dess förord beledsagad skrift i underdånighet anhållit, att nådig framställning till Riksdagen måtte af Kongl. Maj:t göras om »behovvet af statsbidrag för förstärkandet af nya vågbrytaren vid Wisby hamn» i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Kaptenen Blix's förut nämnda, ansökningen bilagda, förslag med tillhörande ritning, men med iakttagande af

vissa, utaf Byggmästaren J. Pettersson förordade, å en likaledes insänd ritning, åskådliggjorda, ändringar, hvilka hamndirektionen i staden för sin del äfven gillat.

Efter det Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, som undfått nådig befallning att i ämnet sig utlåta, infordrat förklaring af Kaptenen Blix öfver de förändringar i den af honom uppgjorda plan, som af Pettersson föreslagits, har Styrelsen under den 9 innevarande månad med yttrande inkommit och deri — jemte anmälan att Kaptenen Blix bland annat förklarat, att, hvad sjelfva konstruktionen af murmassan för förstärkningen anginge, han på det högsta afstyrkte godkännande af Petterssons ritning, enligt hvilken stenblocken i den blifvande påbyggnaden å vågbrytaren skulle »läggas», i stället, att, såsom Blix med stöd både af beräkning och annorstädes vunnen erfarenhet föreslagit, »ställas på högkant» — för egen del andragit, att Styrelsen, som instående uti de af Blix anförda skäl för bibehållandet af den utaf honom ifrågasatta konstruktion af den tillämnade påbyggnaden, ansåge vågbrytaren, om den så påbygdes, oneligen skola ernå den bästa förstärkning mot stormens och sjögångens förenade verkningar; att, då det visat sig, att elementens förenade anfall redan åstadkommit skada å den med all omsorg anlagda nya vågbrytaren derför, att densamma icke vore tillräckligt höjd öfver vattenytan, Styrelsen förordade påbyggnadens utförande enligt den af Blix upprättade plan; samt att, i betraktande af de flera understöd, som af allmänna medel redan meddelats till bildande af hamn vid Wisby, Styrelsen trodde staden böra vara belåten, om Kongl. Maj:t i nåder föresloge Riksdagen att af den för arbetets verkställande beräknade kostnadssumma å 63,000 kronor, mot hvars belopp skäl till anmärkning icke förekommit, anvisa 50,000 kronor.

Enligt hvad här ofvan anförts, uppgå de särskilda anslag af allmänna medel, som till hamnanläggningen vid Wisby blifvit af Rikets Ständer och Riksdagen beviljade, till den betydande summan 384,437 kronor 50 öre, och de utgifter, Wisby stad för samma ändamål måst underkasta sig, lära icke understiga detta belopp. Att oansedt så betydliga uppoffringar hamnbyggnaden icke fullt motsvarat sitt ändamål synes endast böra tillskrifvas saknad af den erfarenhet angående de för gotländska kusten egendomliga förhållanden, som, enligt hvad nu visat sig, varit erforderlig vid upprättandet af planer för de särskilda anläggningarnes verkställande, enär Wisby stad noggrannt utfört arbetena enligt fastställda planer.

Behovvet af nu ifrågavarande arbetes utförande torde icke kunna bestridas. Men om i betraktande tagas ej mindre de, i förhållande till

samhällets tillgångar, högst betydliga kostnader, som Wisby stad hittills fått vidkännas för ordnandet af sin hamn, än äfven de utgifter, som, enligt hvad stadsfullmäktige upplyst, än vidare dertill erfordras, måste berörda arbetes utförande utan tvifvel blifva, hvad äfven stadsfullmäktige uppgifvit och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande vitsordat, alltför betungande för staden, derest staten icke dertill i väsendtlig mån bidrager.

Vid sådant förhållande, och med afseende jemväl derå att de på merberörda hamnanläggning redan nedlagda betydliga kostnader kunna anses, derest ifrågavarande nya vågbrytare icke iståndsättes, vara till stor del förspillda, vill Kongl. Maj:t härigenom föreslå Riksdagen att, till iståndsättande och förstärkande af den nya vågbrytaren vid Wisby yttre hamn enligt plan, som af Kongl. Maj:t fastställes, anvisa på extra stat för 1876 ett anslag utan återbetalningsskyldighet af femtio tusen kronor, under förbehåll det staden Wisby medelst kontrakt förbinder sig att utan vidare tillskott utföra arbetet och för detsammias framtida underhåll ansvara.

De ärendet tillhörande ritningar och handlingar skola tillhandahållas vederbörande Utskott; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Axel Bergström.

---

*Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 22 Ja-
nuari 1875.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Carleson*,
Hans Excellens Herr Statsministern för utrikes ärendena *Björnstjerna*,
Statsråden: *Berg*,
Wennerberg,
Bergström,
Friherre Alströmer,
Weidenhielm,
Lovén,
Akerhielm och
Friherre von Otter.

Departementschefen Statsrådet *Bergström* föredrog i underdånighet:

34:o.

Stadsfullmäktiges i Wisby af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i
Gotlands län uti underdånigt memorial den 14 November 1874 insända
och till bifall förordade underdåniga ansökning, att Kongl. Maj:t täcktes
i nådig proposition till Riksdagen framställa behovet af statsanslag till
förstärkande, i enlighet med uppgjord plan, af den nya vågbrytaren vid
Wisby hamn; öfver hvilken ansökning Styrelsen för allmänna väg- och
vattenbyggnader den 9 innevarande månad afgifvit infordradt underdånigt
utlåtande.

Statsrådet tillstyrkte, att Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att, till iståndsättande och förstärkande af den nya vågbrytaren vid Wisby yttre hamn, enligt plan, som af Kongl. Maj:t fastställdes, anvisa på extra stat för 1876 ett anslag utan återbetalningsskyldighet af femtio tusen kronor, under förbehåll att staden Wisby medelst kontrakt förbunde sig att utan vidare tillskott utföra arbetet och för detsamma framtida underhåll ansvara.

Hans Maj:t Konungen behagade i nåder gilla hvad Statsrådet uti detta ärende tillstyrkt och befallde, att nådig proposition angående statsbidrag till iståndsättande och förstärkande af den nya vågbrytaren vid Wisby yttre hamn skulle, så lydande som bilagan B till detta protokoll visar, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

Axel Hegardt.
